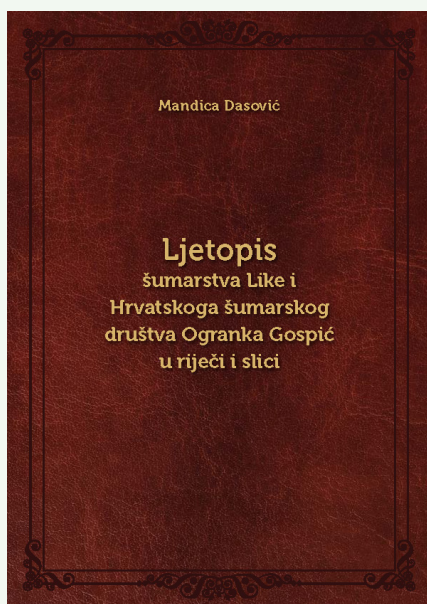

Mandica Dasović: Ljetopis šumarstva Like i Hrvatskoga šumarskog društva Ogranka Gospić u riječi i slici

Branko Meštrić

Hrvatsko šumarsko društvo

Mandica Dasović, voditeljica Sekcije za povijest šumarstva zasigurno nije zašiljila pero 1765. da bi zabilježila rađanje hrvatskoga i ličkog šumarstva niti krenula bilježiti događanja 1951. da bi popratila rađanje Šumarskog kluba u Gospiću, najstarijeg regionalnog šumarskog udruženja u Hrvatskoj, a sve to pa i više od toga našlo se između smeđih korica njenog ljetopisa. Sigurno bi joj jednostavnije i lakše bilo da je svim tim događajima mogla osobno svjedočiti. Ovako je na teži način, marljivim „kopanjem“ po prašnim formalnim državnim i neformalnim lokalnim arhivima udruga i poduzeća, zanemarenim privatnim zbirkama i zaglavljenim ladicama davno napuštenih pisanih stolova – naravno, dobrim dijelom i surfanjem po internetskim prostranstvima – sakupila građu na koju se zaista, bez imalo krznanja, može i smije staviti naslov *Ljetopis*.

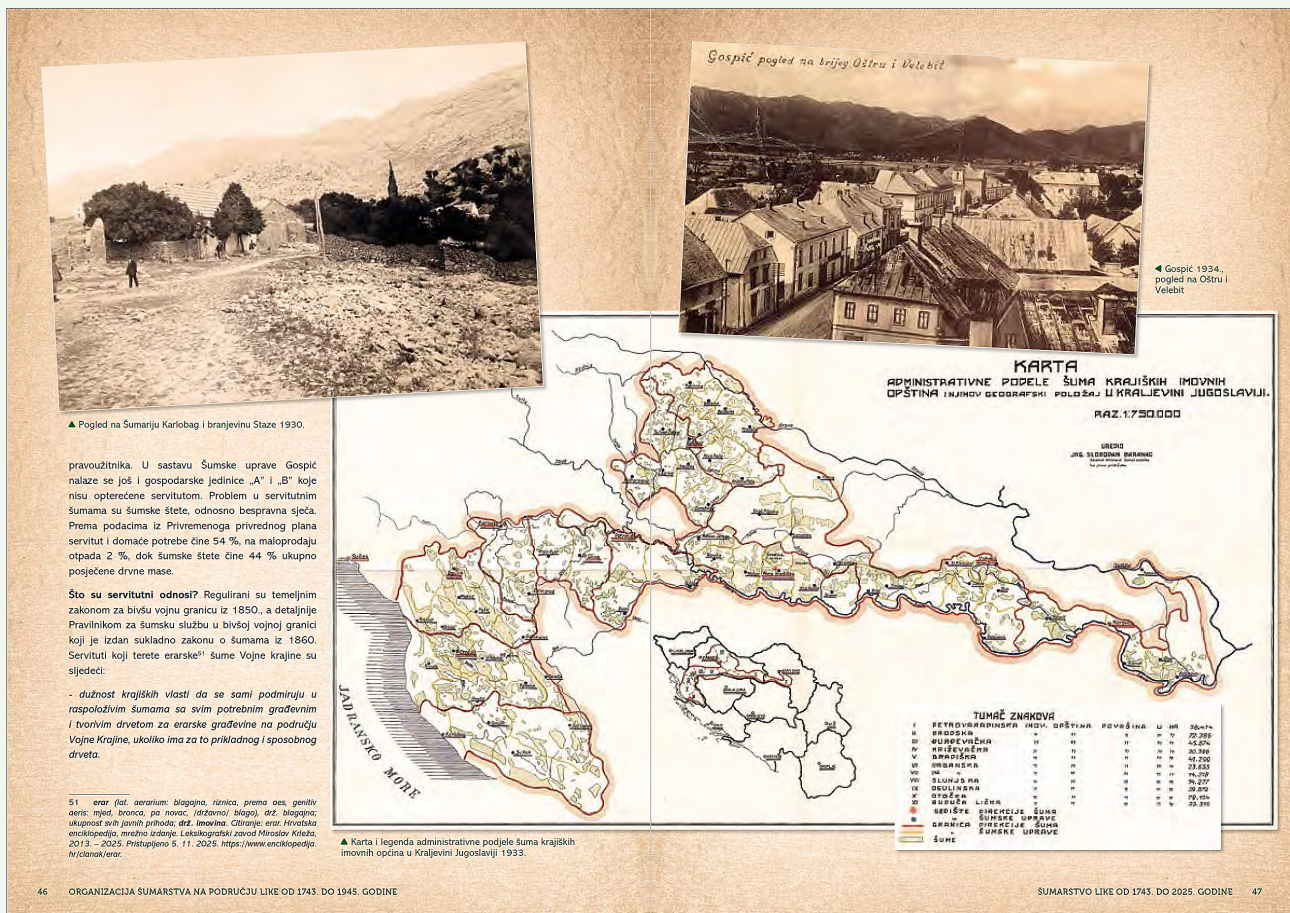
Velika smeđa knjiga na čak 304 stranice donosi 554 priloga, što dokumenata, novinskih stranica i svu silu fotografija, potom i 20 tablica podataka, te doslovno u riječi i slici izlaže javnosti dugu i bogatu povijest ličkog šumarstva kao struke, a potom i strukovne udruge koja je te stručnjake okupljala otprije tričetvrt stoljeća pa sve do danas. Za istaknuti je: iako sam naslov ograničava knjigu na Liku i Ogranak Gospić, autorica nije propustila obuhvatiti i širu povijest postanka hrvatskog šumarstva – što i nije bilo tako teško jer su prve šumarije nastale upravo na ovo područje – ali i povijest sveukupnog šumarskog udruživanja u Hrvatskoj.

Nakladnici knjige su Hrvatsko šumarsko društvo Ogranak Gospić i Hrvatske šume d.o.o. Uprava šuma Podružnica Gospić. Kao autorica i urednica knjige potpisana je Mandica Dasović. Veliki doprinos nastanku ove knjige dao je i suradnik

na knjizi Oliver Vlanić ustupivši arhivsku građu prikupljenu u posljednjih 15 godina. Lekturu je napravila naša „šumarska“ lektorica Nina Bađun, a grafički je knjigu oblikovala, na vrlo hrabar i uspješan način, Morana Lapanja, dizajnerica iz LA kreative iz Karlovca. Otisnuo ju je Kerschhoffset iz Zagreba u 400 primjeraka. Ljetopis je prva knjiga izdana u suradnji sa Sekcijom za povijest šumarstva Hrvatskoga šumarskog društva.

Prije nego se dohvatimo mudrih riječi recenzenata, uzmimo knjigu u ruke i osvrnimo se na tehničku izvedbu. Ovo je velika knjiga. Preko 300 stranica nije malo, a i sam format, puni A4, svakako doprinosi tom doživljaju. Upravo je veliki format i omogućio da se u knjizi prikažu preslike silnih dokumenata iz arhiva, koji su vrlo čitljivi i upotrebljivi. Tu su i izresci iz novina, ali i cijele stranice lista Hrvatske šume, koje smo u ona vremena čitali, a danas nas vraćaju direktno u mladost, u povijest. Upravo tu dolazi do izražaja generalno grafičko rješenje – sve stranice knjige imaju otisnutu podlogu izgleda starog papira na koju se izvrsno uklapaju i ističu svi silni dokumenti koji se reproduciraju. Jednako dobro u takvu se podlogu uklapaju i brojne fotografije, kako one mutne, izbljedjele crno-bijele iz davnih vremena, tako i ove moderne u boji, neke skenirane, a neke modernim digitalnim uređajima zabilježene u novijoj povijesti. Bilo bi zgodno znati koja je najstarija fotografija koju je autorica uspjeli dobiti (možda Štirovača iz 1904.?), ali i ta najstarija kao i najsuvremenija fotografija, tehnički su zaista dobro obrađene i vrhunski reproducirane. Kad smo kod fotografija, svakako valja naglasiti veliki trud autorice na identificiranju svih silnih ljudi koji se na fotografijama pojavljuju. Pritom se za dobar dio ljudi prikazanih na fotografijama bilježi i njihovo ime. Smatramo da je upravo to jedan od većih doprinosa ove knjige šumarskoj povijesti.

Prvi recenzent knjige, prof. emer. dr. sc. Josko Vukelić, nazvao je knjigu kapitalnim djelom koje od zaborava otima 260 godina dugu tradiciju hrvatskog i ličkog šumarstva. Autorica donosi profesionalnu i duboko emotivnu kroniku, sistematično prateći razvoj struke od osnutka prvih šumarija na Velebitu 1765. godine do danas. Posebna vrijednost knjige je naglasak na ljude koji su u surovom vojno-graničnom poretku sudbinu vezali uz ličke šume, čime ovo djelo postaje trajna zahvala generacijama šumara. Ljetopis ujedno prikazuje razvoj strukovne misli i ključnu ulogu ličkih stručnjaka u Hrvatskom šumarskom društvu i Ogranku Gospić, potvrđujući Liku kao kolijevku organiziranog šumarstva u Hrvatskoj.

Prikazana sinergija struke i zajedništva u očuvanju šumskih ekosustava daje trajan doprinos nacionalnom identitetu i ostavlja čvrst temelj budućim naraštajima. Ovo iznimno djelo zaslužuje najviše ocjene i toplu preporuku stručnoj i široj javnosti.

Drugi recenzent, dr. sc. Vicko Ivančević, istaknuo je kako je istraživanje povijesti šumarstva, čime se i sam dugo bavio, jako mukotrpno, a još je veća vrijednost što je Mandica kao žena u dosad prevladavajućoj muškoj struci uspjela napisati ovo djelo koje otkriva mnoge do sada neobjavljene povijesne fakte o šumarstvu Like iz daljnje prošlosti, dopunjene s aktivnostima HŠD-a Ogranka Gospić. Posebna ljubav autorice i kolegice Mande prema povijesti šumarstva čini ovu knjigu još bolje prihvaćenom i zaista jedinstvenom.

Treći recenzent, dr. sc. Ivan Brlić, koji nije šumar, na poseban je način doživio ovu knjigu. On je izjavio: rukopis Mandice Dasović nastao je poput stabla ličke bukve – velikom upornošću, strpljivim traženjem vedrih i povoljnih dana, usprkos raznim ljudskim i prirodnim Scilama i Haribdama, a sve na ponos regiji u kojoj autorica živi i djeluje. Autorica je ovu monografiju napisala, odnosno „posadila” onako kako samo šumari znaju, s trajnom brigom i ogromnim entuzijazmom. Ova bogata šumska „plantaža” papirnatog materijala satkana je od nepreglednih podataka, događaja i ljudi koji su obilježili najznačajniju životnu energiju Like, njezine šume. Mandica nam

je knjigom o ličkim šumama, ali i o jednoj sjajnoj društvenoj priči o gospićkom ogranku Hrvatskoga šumarskog društva, pokazala kako šume i ljudi već stoljećima žive zajedno u harmoniji te u vjeri da šume i dalje nisu samo mjesto gdje rastu stabla, već mjesto gdje nastaje i postoji život.

Završimo ovaj prikaz općepoznatim, malo prilagođenim stihovima Dobriše Cesarića (sina uglednog šumara Đure Cesarića) koje je na promociji izrekao dr. sc. Vicko Ivančević:

Teče i teče, teče jedan slap;

Što u njem znači moja mala kap?

Taj san u slapu da bi mogao sjati,

I Mandičina kaplja pomaže ga tkati.

